

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา

รัตติกาล อ่อนนุ่ม*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา และเพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน โดยจำแนกตามเพศและระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 103 คน โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาความเชื่อมั่น ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา โดยจำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่า t-test แบบ Independent สำหรับระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่า (One-way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe Post hoc Comparison)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ทุกด้านมีความคิดเห็นใจอยู่ในระดับมาก

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ

บดินทรเดชา โดยภาพรวมไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าครูเพศชายมีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสูงกว่าครูเพศหญิง

3. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ

ความคิดเห็นของครู ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา

ความนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 22 แนวทางการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ รวมทั้งมาตรา 23(5) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการคือเรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็นับว่าเป็นเรื่องสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันการศึกษานับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีความเจริญงอกงามก้าวหน้าทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม วัฒนธรรม และสติปัญญา โรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงมีส่วนร่วมในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลช่วยเหลืออบรมสั่งสอนฝึกฝนจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้เจริญเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ (กระทรวงสาธารณสุข,2554)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา ด้วยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข,2554)

ความคิดเห็นนั้นถูกจัดว่าเป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคม หรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่ง

ที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่นิยมนักมากที่จะสำรวจความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งหรือเรียกกันว่า การสำรวจประชามติ (polling) จึงอาจกล่าวได้ว่า การหยั่งประชามติเป็นเครื่องมือสำคัญทางวิชาการที่ศึกษาและสำรวจการแสดงออกทางความคิดเห็นในปัจจุบัน (นพมาศ อีระเวคิน, 2539)

ด้วยสถานะของโลกปัจจุบัน ทำให้สถานการณ์ของเด็กได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการกระทำที่ส่งผลให้พฤติกรรม ความคิด และทัศนคติของเด็กเปลี่ยนแปลงไปในทางที่อาจเป็นโทษแก่ตัวเด็กเอง เด็กๆ ในปัจจุบันจึงมีความซับซ้อนและเกิดปัญหาที่รบกวนการแก้ไขมากยิ่งขึ้น ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาแก้ไขเด็กและเยาวชนในระบบของโรงเรียน ด้วยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นแนวทางที่จะช่วยให้เด็กได้รับโอกาสพัฒนาตนเองให้พ้นสภาพปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา ได้พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้เด็กนักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และสามารถรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง

จากความสำคัญดังกล่าวทำให้ต้องมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา เพื่อให้กระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่างๆ ที่มีคุณภาพ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา จำแนกตามสถานภาพ

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา จำนวน 144 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย จำนวน 103 คน โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น คือ เพศ และระดับการศึกษา
2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านที่ 4 การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน และด้านที่ 5 การส่งต่อนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ครูโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา ปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 103 คนโดยใช้ตาราง Krejcie และMorgan โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการ ทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ผู้วิจัยได้นำ แบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 โดยแบ่งสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 เนื้อหาที่ จะทำการวิจัย ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติด้วย t-test แบบ Independent และ ANOVA (One- way analysis of variance) สำหรับตัวแปรเพศและระดับการศึกษา

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 103 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมาคือระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ตามลำดับ
2. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา โดยภาพรวมไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ ด้าน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ครูเพศชายมีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสูงกว่าครูเพศ หญิง
4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา โดยภาพรวมและรายด้านไม่พบความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การแสดงความคิดเห็นของครูต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นในด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และอันดับ สุดท้าย คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งอภิปรายในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ การส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา มีระบบการจัดทำประวัตินักเรียนอย่างต่อเนื่องให้ความสนใจนักเรียนและพูดคุยพบปะนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดความไว้วางใจจากนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทธา สัจจันทรอด (2546) ได้ศึกษาการพัฒนาการปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) จำนวน 2 วงรอบ ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2546 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายประสานงาน และฝ่ายดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สมัครใจ จำนวน 19 คนผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและปัญหาการปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรจุดเด่นของโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ได้แก่ โรงเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทานดีเด่น โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ส่วนจุดอ่อน ได้แก่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณและการปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนขาดการประสานงานที่ดี ขาดประสิทธิภาพ บุคลากรขาดทักษะและขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร 2) ผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการและนิเทศติดตามการปฏิบัติงาน ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ แต่มีปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการปฏิบัติงานจำนวน 5 กิจกรรม ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียนการป้องกันและการแก้ไข ปัญหา และการส่งต่อ 3) ผลการพัฒนาการปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจสามารถปฏิบัติงานช่วยเหลือนักเรียนได้ นักเรียนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนมีความพึงพอใจที่มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับสถานศึกษา การประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนทำให้ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง ได้รู้จักการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของวัยรุ่น เพื่อเป็นแนวทางในการอบรมดูแลให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่ศึกษาหาความรู้ตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเก็บรักษาความลับผลการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา มีนโยบายให้ครูที่ปรึกษาต้องมีการคัดกรองและเก็บผลการคัดกรองนักเรียนอย่างต่อเนื่องและเก็บเป็นความลับ โดยครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่นๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้ แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประหยัด ดีเพื่อย (2546) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ความคิดเห็นต่อ

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการสังเกต ขั้นการปฏิบัติ และขั้นการสะท้อนผล กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนมที่สมัครใจร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 19 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาที่ค้นพบในการพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือ ครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูยังไม่สามารถวางแผนจัดการด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูยังไม่สามารถปฏิบัติตามแผนการจัดการด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงส่งผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยาไม่ดีเท่าที่ควร นักเรียนยังมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 2) หลังจากที่ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนของหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ด้าน คือ 3.1) ด้านพฤติกรรม การพัฒนาตนเองของตัวบุคลากร บุคลากรที่ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถพัฒนาตนเองในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดี มีความรู้ความเข้าใจและดำเนินการปฏิบัติจัดกิจกรรมด้านระบบดูแลช่วยเหลือตนเองรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3.2) ด้านพฤติกรรมการพัฒนาของตัวนักเรียนนักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีในระหว่างการศึกษาเล่าเรียน มีจิตใจร่าเริง เบิกบาน มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ นักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น อภิปราย ชักถามวิจารณ์ และรู้จักการทำงานเป็นกลุ่มและหมู่คณะ มีความรักความสามัคคีต่อสถาบัน 3.3) ด้านกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียน โรงเรียนได้นำการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในกระบวนการบริหารงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ได้แก่ ผู้นิเทศ ผู้ร่วมการนิเทศหรือผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและนักเรียน โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ทำงานอย่างมีความสุขเป็นกัลยาณมิตรต่อกันและเกิดการพัฒนาตนเองในวัฒนธรรมการทำงานได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมโฮมรูมและบันทึก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา ให้ครูที่ปรึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา ได้กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี เหล่าหะเกียรติ (2541) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนต่างๆ ยังจัดกิจกรรมโฮมรูมในรูปแบบต่างๆ กันทั้งในเรื่องของเวลา การวางแผน การดำเนินการและการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรม แต่ส่วนใหญ่พบว่า การจัดกิจกรรมโฮมรูมจะจัดในเวลาเข้าก่อนเข้าเรียนคาบที่ 1 โดยใช้เวลา 20-30 นาที คณะกรรมการที่โรงเรียนแต่งตั้งขึ้นจะเป็นผู้วางแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างสม่ำเสมอทุกปี และเป็นผู้ติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมโฮมรูม วัตถุประสงค์และเนื้อหาของการจัดกิจกรรมโฮมรูมครอบคลุมการแนะแนวในด้านการศึกษา ส่วนตัวและการปรับตัวในสังคม วิธีการที่ใช้ในกิจกรรมจะเป็นการบรรยาย แต่เห็นว่าควรนำวิธีการหลายๆ อย่าง เช่น การอภิปรายกลุ่ม กิจกรรมกลุ่ม การแนะแนวหมู่ รวมทั้งการนำเสนออุปกรณมาใช้ในการกิจกรรม ทั้งอาจารย์ที่

ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ดำเนินการกิจกรรมโฮมรูม ก็แสดงความต้องการที่จะให้มีการปรับปรุงกิจกรรมโฮมรูมให้เป็นระบบ มีคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูมและจัดเวลาให้เพียงพอในการทำกิจกรรม

ด้านที่ 4 การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข้อนักเรียน ภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สัมพันธภาพระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา ให้ครูที่ปรึกษาเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไข ปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไข ปัญหา ของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ของสังคม ต่อไป วิธีการและเครื่องมือเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหามีหลายเทคนิควิธีการในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ครูที่ปรึกษาต้องให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไข ปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ บุญ สมพงษ์ (2550) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาดำเนินการ ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการดำเนินงานของระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาดำเนินการ โดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับปานกลาง ปัญหาการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามหาดำเนินการจำแนกตามระดับช่วงชั้นของครูที่ปรึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาดำเนินการ ครูที่ปรึกษาได้เสนอแนวคิดที่ว่าโรงเรียนควรหาวิธี ประสานกันระหว่างครูปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน เช่น การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) ควรจัดเวลาและความสะดวกให้ครูในการเยี่ยมบ้าน ในระเบียบสละสมควรมีข้อมูลนักเรียนครบทุกด้าน การจัด กิจกรรมส่งเสริมนักเรียนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ครูที่ปรึกษาควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมก่อนเรียน (Home Room) และครูที่ปรึกษาควรแสวงหาวิธีการร่วมมือจากนักเรียนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ของ นักเรียน

ด้านที่ 5 การส่งต่อนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความ พยายามของครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหานักเรียนก่อนการส่งต่อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา จะให้ครูมีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาอาจมีบางกรณีที่ ปัญหา มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรดำเนินการส่งต่อไปยัง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบลรัตน์ ขวัญ (2542) ได้วิจัยเรื่อง กรณีศึกษาผลของการให้คำปรึกษาครอบครัวต่อ สัมพันธภาพภายในครอบครัว ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มาจากครอบครัวหย่าร้างโรงเรียนนิคมวิทยา จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาครอบครัวต่อสัมพันธภาพภายในครอบครัว ของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มาจากครอบครัวหย่าร้างโรงเรียนนิคมวิทยา จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาครอบครัวที่มีสัมพันธภาพภายในครอบครัวดีขึ้นและแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ลดลง

2. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน

นวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ครูเพศชายมีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสูงกว่าครูเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา นั้น ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านต่างๆ ที่นำมาใช้ในการทำงานและกระบวนการดูแลนักเรียนในลักษณะเดียวกัน ดังนั้นครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำรวม คงสืบชาติ (2549) ได้ศึกษาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการ วิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้านสิ่งเสพติดอยู่ในระดับมาก โดยมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมใช้เวลาประมาณ 50 - 60 นาที ต่อสัปดาห์ อยู่ในระดับมากที่สุด สิ่งที่ต้องปรับปรุง พัฒนา คือ โรงเรียนควรดำเนินการให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติด ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งผลการประเมินอยู่ในลำดับสุดท้าย โดยผู้บริหารและครูมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินการของผู้บริหารและครูที่มีเพศและอายุแตกต่างกัน มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์และขนาดโรงเรียนต่างกัน มีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน

นวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่พบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก อาจจะมีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคล้ายคลึงกัน อาจเป็นผลมาจากการบริหารงานของผู้บริหารสามารถตอบสนองความต้องการของครูได้ครอบคลุมทุกคนและในทุกเรื่องโดยเฉพาะระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญหนา ศรีลาดเลา (2546) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแดนดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแดนดง จังหวัดบุรีรัมย์ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแดนดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแดนดง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามกรอบ 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และ 5) การส่งต่อนักเรียน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวางแผนการปฏิบัติตามแผน การสังเกตและการสะท้อนผล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสำรวจสภาพปัญหาปัจจุบัน แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกประจำวัน แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจ แบบติดตามการปฏิบัติงาน และแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์ข้อมูลยึดหลักสามเส้า (Triangulation) และการ

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนแดนดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแดนดง จังหวัดบุรีรัมย์ มีการดำเนินงานตามกรอบ 5 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ชุมชนกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการต่อไป
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา ต่อไป
3. ควรศึกษาวิจัยเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำข้อมูล มาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.(2554).คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ยูเร็นสอิมเมจกรุ๊ป.
- กฤษฎา สีจันทร์ฮอด.(2546).การพัฒนาการปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น.การศึกษาค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นพมาศ ธีรเวคิน.(2539).จิตวิทยาสังคม.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญหนา ศรีลาดเลา.(2546) .การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแดนดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแดนดง จังหวัดบุรีรัมย์ .งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประหยัด ดีเพื่อย.(2546).การพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศ

ภายในโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม.การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยบูรพา.

มานพ บุญสมพงษ์.(2550).ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต.งานนิพนธ์คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
ราตรี เหล่าหะเกียรติ.(2541).การศึกษาแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 3
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วรา งามเสงี่ยม.(2552). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2.วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต :
มหาวิทยาลัยบูรพา.

อุบลรัตน์ ฌีววังษ์.(2542). กรณีศึกษาผลของการให้คำปรึกษาครอบครัวต่อสัมพันธภาพภายในครอบครัว
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มาจากครอบครัวหย่าร้างโรงเรียนนิคมวิทยา จังหวัด
ระยอง.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยบูรพา.